

**SAMORZĄDOWY OŚRODEK DORADZTWA METODYCZNEGO
I DOSKONALENIA NAUCZYCIELI**

w Kielcach

25-431 KIELCE, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 42

tel. fax. 41 367 67 26

e - mail: sodmidn@sodmidn.kielce.eu

www.sodmidn.kielce.eu

ŚWIĘTOKRZYSKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

w Kielcach

25-431 KIELCE, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 42

tel. fax. 41 362 45 48

e - mail: .scdn.@scdn.pl

www.scdn.kielce.pl

Dziecięce spotkania z literaturą w edukacji przedszkolnej

**Konferencja metodyczna dla nauczycieli wychowania przedszkolnego
wrzesień 2015**

Cele konferencji:

- Zapoznanie z podstawowymi kierunkami realizacji polityki oświatowej państwa w roku szk. 2015/2016.
- Zapoznanie z Planem Nadzoru Pedagogicznego Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty na roku szkolny 2015/2016.
- Wzbudzenie refleksji pedagogicznej dotyczącej edukacyjnej roli książki w życiu małego dziecka.
- Zachęcanie nauczycieli do podejmowania działań, które rozbudzą w dzieciach zainteresowania czytelnicze.

Przebieg spotkania:

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2015/2016

Plan Nadzoru Pedagogicznego Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty na rok szkolny 2015/2016

Aktualnie obowiązujące akty prawne

Dziecięce spotkania z literaturą – drogi wprowadzania dziecka w świat literatury

Oferta szkoleniowa dla nauczycieli proponowana przez ośrodki doskonalenia nauczycieli.

Kierunki realizacji polityki oświatowej na rok szkolny 2015/2016

– Rok Otwartej Szkoły

1

Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych

2

Podniesienie jakości kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych poprzez zaangażowanie przedstawicieli partnerów społecznych w dostosowywanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy

3

Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży

4

Edukacja matematyczna i przyrodnicza w kształceniu ogólnym

Kierunki realizacji zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2015/2016

Ewaluacja całościowa

10% wszystkich ewaluacji

Wszystkie wymagania wobec przedszkoli (12)

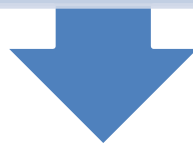

Ewaluacje problemowe (MEN)

W 1 Przedszkole realizuje koncepcję pracy kierowaną na rozwój dzieci.

W 4 Dzieci są aktywne.

W 6 Przedszkole wspomaga rozwój dzieci z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Ewaluacje problemowe (Świętokrzyski Kurator Oświaty)

W 5 Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

W 7 Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych.

W 9 Rodzice są partnerami przedszkola

Tematyka kontroli planowanych w szkołach i placówkach

<http://men.gov.pl/pl/jakosc-edukacji/nadzor-pedagogiczny>

Lp.	Temat kontroli	Typ placówki	Termin realizacji
a)	Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami.	publiczne i niepubliczne szkoły i placówki	wrzesień grudzień 2015r.
d)	Zgodność z przepisami prawa wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.	publiczne poradnie psychologiczno- pedagogiczne	marzec czerwiec 2016r.

Tematyka kontroli doraźnych

W roku szkolnym 2015/2016 przeprowadzone zostaną **kontrole doraźne** w szkołach i placówkach, które w ramach czynności nadzorczych Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty w roku poprzednim otrzymały zalecenia.

Kontrole doraźne będą też realizowane w przypadku, gdy zaistnieje potrzeba podjęcia działań nieujętych w planie nadzoru pedagogicznego.

Jakie przepisy będą obowiązywały od roku szkolnego 2015/2016

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **14 sierpnia 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (zmiany dostosowujące)
Rozporządzenie oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **29 grudnia 2014 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz.U. poz. 1993)
3. Ustawa z dnia **20 lutego 2015 r.** o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357) – dodany Rozdział 3a i 3b
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. poz. 843)

Jakie przepisy będą obowiązywały od roku szkolnego 2015/2016

5. Ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o *zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. poz. 811)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **6 sierpnia 2015 r.** w sprawie *wymagań wobec szkół i placówek*
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia **12 sierpnia 2015 r.** w sprawie *nadzoru pedagogicznego*
8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie *grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.*

Rozporządzenie weszło w życie 1 września 2015 r.

Jakie przepisy będą obowiązywały od roku szkolnego 2015/2016

9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113)

10. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357)

✓ Dodanie w art. 3 nowego pkt 18b wprowadzającego mniej stygmatyzujące określenie „niepełnosprawność intelektualna” zamiast „upośledzenie umysłowe”.

Dziecko/uczeń najmłodszy

1. Od 1 września 2015r. **pięciolatki** w przedszkolach uczą się obowiązkowo i za darmo języka obcego, a od 1 września 2017r. – wszystkie dzieci korzystające z wychowania przedszkolnego.

- **zalecane warunki i sposobów realizacji:**

  - organizacja nauczania języka nowożytnego**

  - ✓ Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym powinno być włączone w różne działania realizowane w ramach programu wychowania przedszkolnego i powinno odbywać się przede wszystkim w formie zabawy.

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym

- ✓ Należy stworzyć warunki umożliwiające dzieciom osłuchanie się z językiem obcym w różnych sytuacjach życia codziennego.

Może to zostać zrealizowane m.in. poprzez kierowanie do dzieci bardzo prostych poleceń w języku obcym nowożytnym w toku różnych zajęć i zabaw, wspólną lekturę książeczek dla dzieci w języku obcym, włączenie do zajęć rymowanek, prostych wierszyków, piosenek, materiałów audiowizualnych w języku obcym.

- ✓ Dokonując wyboru języka obcego nowożytnego, należy brać pod uwagę, jaki język obcy nowożytny **jest nauczany w szkołach podstawowych na terenie danej gminy.**

Kwalifikacje nauczycieli do nauczania języka nowożytnego w przedszkolu

Ważne...

- ✓ Prowadzenie zajęć lub części zajęć z zakresu kształtowania sprawności fizycznej dzieci, wychowania przez sztukę oraz przygotowania dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym **można powierzyć innym nauczycielom** posiadającym odpowiednie kwalifikacje.
- ✓ Rozporządzenie MEN z **dnia 12 marca 2009r.** w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określania szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu nauczycieli (Dz. U. z 2013r.poz.1207) z późniejszymi zmianami:
  - z dnia 17 kwietnia 2012 r. oraz z dnia 6 sierpnia 2014 r.

Kwalifikacje nauczycieli do nauczania języka nowożytnego w przedszkolu

§ 11 Rozporządzenia MEN z dnia 12 marca 2009r. stanowi, że

- języków obcych nowożytnych w przedszkolach i klasach I – III szkół podstawowych, mogą nauczać – oprócz filologów posiadających przygotowanie pedagogiczne i absolwentów nauczycielskich kolegiów języków obcych **osoby, które mają kwalifikacje do pracy w przedszkolach lub klasach I - III**, pod warunkiem że:
  - ✓ legitymują się świadectwem znajomości danego języka obcego **w stopniu co najmniej podstawowym** (załącznik do rozporządzenia - tj. co najmniej na poziomie B2),
  - ✓ oraz ukończyły **studia podyplomowe** lub **kurs kwalifikacyjny w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.**

Kwalifikacje nauczycieli do nauczania języka nowożytnego w przedszkolu

Rozporządzenie MEN z dnia 6 sierpnia 2014r.

(zmieniające rozporządzenie MEN z dnia 12 marca 2009r.)

- Wprowadza przepisy przejściowe:

§ 28a. „Do dnia **31 sierpnia 2020r.**, kwalifikacje do nauczania języków obcych posiada również osoba, która ma kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w przedszkolach (§ 2 ust.1 lub 2) oraz legitymuje się świadectwem znajomości danego języka obcego co najmniej podstawowym, o którym mowa w załączniku do rozporządzenia”.

- Do **2020r.** nauczyciele ci będą mogli uzupełnić **kwalifikacje w zakresie wczesnego nauczania danego języka obcego.**

Kwalifikacje nauczycieli do nauczania języka nowożytnego w przedszkolu

- Akredytowane placówki doskonalenia nauczycieli prowadzą:
  - ✓ kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli z zakresu przygotowania pedagogicznego do nauczania języka obcego,
  - ✓ z zakresu przygotowania pedagogicznego do **wczesnego nauczania języka obcego.**

Dziecko/uczeń najmłodszy

2. Od 1 września 2015r. dziecko 4-letnie, a od 1 września 2017r. również dziecko 3-letnie **ma prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego.**

- ✓ Zapewnienie warunków do realizacji tego prawa jest obowiązkiem gminy.

3. Uczniowie klasy I i II szkoły podstawowej otrzymali bezpłatnie podręcznik „**Nasz elementarz**” (klasa I) i „**Nasza szkoła**” (klasa II), podręcznik lub inny materiał edukacyjny do języka obcego nowożytnego oraz materiały ćwiczeniowe do edukacji wczesnoszkolnej.

Dziecko/uczeń niepełnosprawny

1. Uczniowie niewidomi, słabowidzący, mający trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym uczniowie niesłyszący i słabosłyszący, z upośledzeniem umysłowym, autyzmem i afazją, otrzymają **bezpłatne adaptacje podręczników „Nasz elementarz”** (klasa I SP) i **„Nasza szkoła”** (klasa II SP) opracowane na zlecenie i ze środków finansowych MEN.
2. Uczniowie niepełnosprawni z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego otrzymają dofinansowanie do zakupu podręczników szkolnych w ramach programu rządowego „Wyprawka szkolna” (z wyjątkiem uczniów, którzy dostaną darmowe podręczniki).

Dziecko/uczeń niepełnosprawny

3. Nie będzie wymagana opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, jeśli rodzice dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, złożą wniosek o edukację poza przedszkolem lub szkołą.
4. Niepełnosprawny wychowanek innej formy wychowania przedszkolnego ma prawo do kształcenia specjalnego.
5. Od **1 stycznia 2016** r. w przedszkolach i szkołach, w których uczą się uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, lub niepełnosprawności sprzężone, obowiązkowe będzie dodatkowe zatrudnianie nauczycieli z kwalifikacjami w zakresie pedagogiki specjalnej, specjalistów, asystenta nauczyciela (w przypadku klas I-III szkoły podstawowej) lub pomocy nauczyciela.

Prawa rodziców

- Rodzice będą musieli być informowani o każdym spotkaniu zespołu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów, opracowujących indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.
- Uczniowie w klasach I-III szkoły podstawowej mają prawo do swobodnej organizacji zajęć; lekcje nie muszą trwać 45 minut.
- Szkoły nie mogą pobierać opłat od rodziców za korzystanie z dziennika elektronicznego.
- Od dwóch lat rodzice mają zagwarantowane ograniczenie wysokości opłat pobieranych przez publiczne przedszkole. Co najmniej 5 godzin dziennie jest bezpłatnych, a za kolejne godziny rodzice płacą maksymalnie 1 zł.
- Możliwe jest odroczenie nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej tylko na wniosek rodzica, poparty opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej; dyrektor nie może odmówić odroczenia.

Prawa rodziców

- Rodzice sześciolatków już po rozpoczęciu roku szkolnego (do końca grudnia) mogą odroczyć obowiązek szkolny i przenieść dziecko do przedszkola – potrzebna będzie opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Rodzic ma prawo do otrzymania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej w określonym w przepisach terminie (**30 dni** od złożenia wniosku, w uzasadnionych przypadkach **60 dni**).
- Uczeń ma prawo do otrzymania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach bez konieczności posiadania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej. Wystarczy rozpoznanie dokonane przez nauczyciela lub specjalistę w przedszkolu lub szkole.
- Za zajęcia dodatkowe prowadzone przez przedszkole rodzice nie ponoszą dodatkowych opłat.

Prawa rodziców

- Przedszkole nie może pobierać dodatkowych opłat na zakup np. środków czystości, artykułów papierniczych wykorzystywanych na zajęciach itp.
- Rodzice mają wpływ na realizowane w przedszkolach i szkołach programy wychowawcze.

Dyrektorzy i nauczyciele

- Będzie możliwość, za zgodą organu prowadzącego, zmniejszenia liczby dzieci w oddziale integracyjnym przedszkola lub liczby uczniów w oddziale integracyjnym szkoły w stosunku do liczby określonej obecnie w przepisach rozporządzenia w sprawie ramowych statutów publicznych szkół.
- W klasie pierwszej nie może być więcej niż 25 uczniów. Szkoła może przekroczyć ten limit i stworzyć klasę maksymalnie 27-osobową, jednak wtedy musi zatrudnić asystenta nauczyciela.

Rozwijanie czytelnictwa w przedszkolu

„Człowiek nie rodzi się czytelnikiem.

Czytelnika trzeba wychować, przez głośne czytanie dla przyjemności. Żeby dziecko chętnie sięgało do książki trzeba obudzić w nim zapal do książek, sprawić, by czytanie stało się jego potrzebą i pasją. Sposobem na osiągnięcie tego stanu jest ustawiczne stwarzanie sytuacji do częstego kontaktu z książką. Najwięcej „powołań” czytelniczych dokonuje się w dzieciństwie”.

Treści:

- Drogi wprowadzania dziecka w świat literatury.
- Znaczenie literatury dziecięcej w pracy przedszkola.
- Kryteria oceny książek dla dzieci.
- Rola ilustracji w przekazywaniu treści utworów literackich.
- Sposoby przekazywania literatury dzieciom przedszkolnym.
- Przedszkolak przyszłym czytelnikiem.
- Rola biblioteczki rodzinnej i kącika książki w przedszkolu;
- Programy i akcje promujące czytelnictwo.

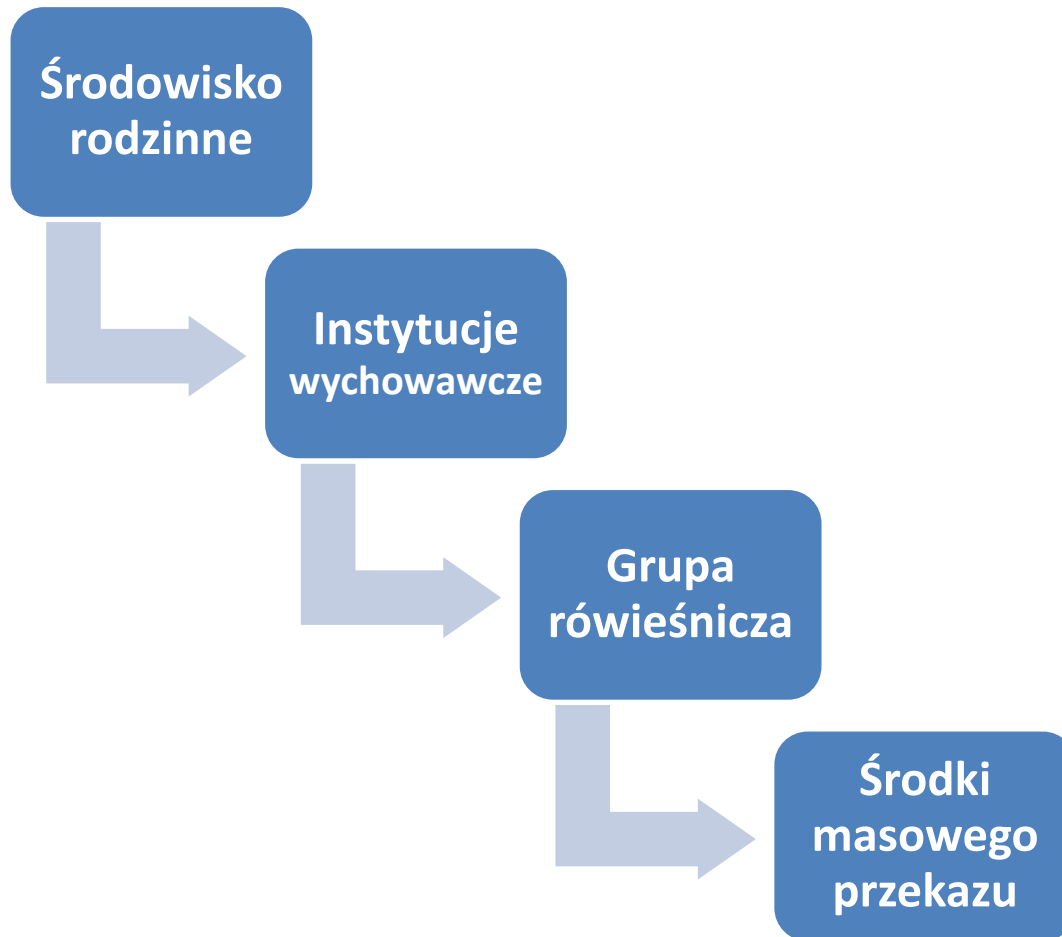
Inicjacja czytelnicza

- zespół działań wychowawczych świadomych i spontanicznych, prowadzących do wykształcenia u wychowanka potrzeby obcowania z książkami.

Cele inicjacji

- kształtowanie motywacji czytelniczych (chęci, potrzeby czytania), czyli względnie trwałych pozytywnych nastawień do książki i literatury, połączone z pewnym zasobem umiejętności, pozwalających te potrzeby zaspokajać.

Drogi wprowadzania dziecka w świat literatury

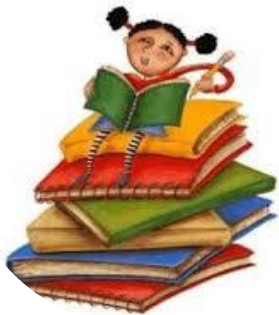
Funkcje literatury

Estetyczno-ekspresywna
(poetycka)

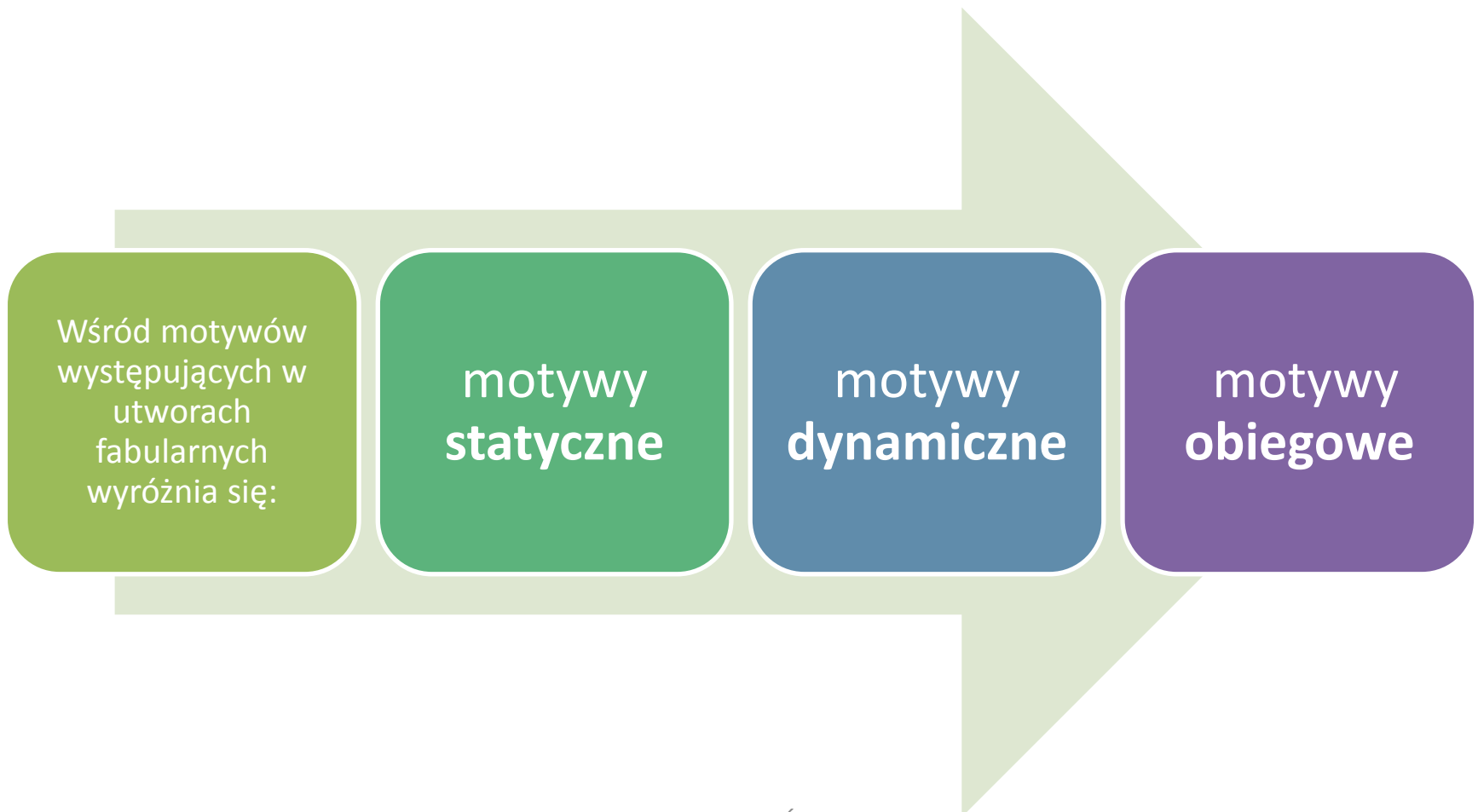
Poznawcza

Ludyczna

Dydaktyczno-wychowawcza

Motywy - związki czasowe, przestrzenne, przyczynowo – skutkowe oraz funkcjonalne

Motywy w literaturze dziecięcej

- przyjaźni, zabawy,
- podróży,
- opieki nad zwierzętami,
- domu i rodziny,
- twórczości dziecka jego talentów , zainteresowań, pasji,
- motyw walki dobra ze złem,
- motyw przenikania się świata nadprzyrodzonego z realnym,
- motyw zwycięstwa miłości, sprawiedliwości i dobra,
- motyw mędrca,
- motyw wędrowki

POEZJA

- Lektura dla najmłodszych rozpoczyna się zazwyczaj od poezji.
- ✓ Rytm i rym ułatwia dziecku przyswajanie treści i sprawia przyjemność słuchową, a podobać się mogą zarówno nastrojowe liryki, jak i proste wierszyki, opisujące zdarzenia świata dziecięcego, wiersze wesołe, żartobliwe i wierszowane bajki.

OPOWIADANIE

Napisane z talentem opowiadania realizują wielkie zadania: rozwoju osobowości, kształtowania postaw wobec świata i ludzi.

- Te treści docierają do dzieci poprzez różne rodzaje książek, ale najbardziej wyraziście dzięki tym, które mówią o życiu ich rówieśników.

BAJKA

Bajka jest jednym z głównych gatunków literatury dydaktycznej. Ma postać krótkiej powiastki wierszem lub prozą, zawierającej naukę moralną przekazaną na końcu lub niekiedy na początku utworu. Jej bohaterami są zwierzęta, ludzie, rzadziej rośliny czy przedmioty.

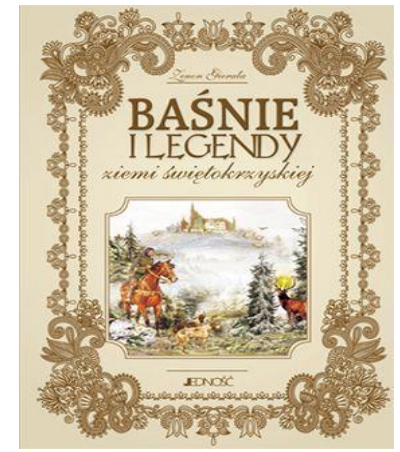
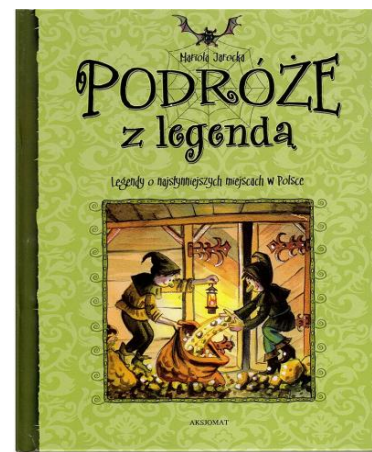
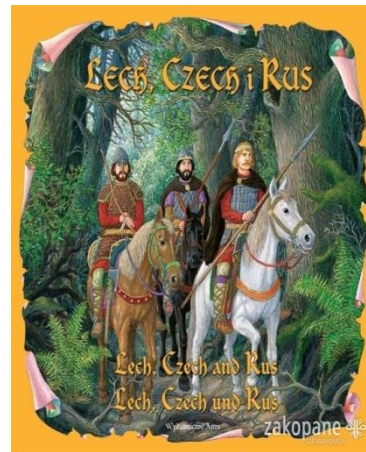

BAŚŃ

- **BAŚŃ LUDOWA** była częścią literatury mówionej. Przez długie wieki była przekazywana drogą ustną, co przyczyniło się do wyrobienia jej formy łatwej do zapamiętania.
- **BAŚŃ LITERACKA** to przede wszystkim Andersen, a także Collodi - znakomici pisarze. Różni się ona zasadniczo od baśni ludowej, choć czasem czerpie z niej.
- **BAŚŃ NOWOCZESNA** za punkt wyjścia bierze dziecko, jego sprawy, zainteresowania, sposób widzenia świata i w jego zwykłe życie wprowadza elementy magii, łącząc świat realny z fantastycznym w fascynującą dziecko całość.

LEGENDA

- Opowieść ludowa tematycznie związana z jakimiś historycznymi lub legendarnymi zdarzeniami, postaciami i miejscami.

Znaczenie książek w życiu dziecka

- poszerzanie możliwości poznania świata,
- kształtowanie wrażliwości estetycznej,
- wzbogacenie zasobu wiadomości, które dziecko zdobyło w toku obserwacji otaczającego je środowiska, świata przyrody i społeczeństwa,
- wyzwalamie ekspresji słownej, plastycznej i innej,

Znaczenie książek w życiu dziecka

- dostarczanie wzorów pięknej mowy ojczystej,
- wzbogacenie zasobu pojęć i słów,
- kształcenie mowy i wymowy,
- rozwijanie inwencji twórczej,
- aktywizowanie myślenia, uczenie wyciąganie wniosków i morału, ćwiczenie pamięci i uwagi,
- inspirowanie zabaw w teatr, inscenizowanie utworów.

Dobra literatura dziecięca powinna

- Odpowiadać zainteresowaniom oraz możliwościom intelektualnym współczesnego dziecka;
- Mieć urozmaiconą tematykę;
- Posiadać interesującą fabułę, żywo i wartko toczącą się akcję oraz wyraziście wyodrębnione scenki i wydarzenia;
- W zależności od tematyki zawierać sporo komicznych sytuacji, różnych cudownych trafów i tajemnic;
- Za bohaterów mieć różne postaci nakreślone zgodnie z psychiką dziecięcą, reprezentujące różne postawy moralne i obyczajowe, a motywacja ich postępowania powinna być oparta na celowości przyczyny i skutków;
- Odznaczać się pogodnym klimatem i miłą atmosferą, zmiennością nastrojów i emocji;

Dobra literatura dziecięca powinna

- Charakteryzować się stylem jasnym, obrazowym i komunikatywnym, pewną dozą dowcipu, barwnością opisów, poprzez które dzieci uczą się widzieć piękno w zjawiskach przyrodniczych i kształtować swój stosunek do przyrody;
- Posiadać dużo dialogów;
- W baśniach, powieściach historycznych mieć język nieco archaizowany, przybliżający dzieciom minioną epokę, co nadaje jej cechy autentyzmu, wzbogaca ogólną sumę wiedzy o świecie i kształtuje stosunek do teraźniejszości i przeszłości;
- Zawierać barwne, duże ilustracje i odznaczać się piękną szatą graficzną;
- Rozwijać wyobraźnię dziecka, fantazję, poczucie humoru, uczyć i wychowywać.

Uwzględniać potrzeby dzieci

Dobra literatura dziecięca powinna

- Uwzględniać potrzeby dzieci:
  - ❖ **potrzebę estetyczną** - wzruszenia i doznania emocjonalne, wywołane kontaktem z artystycznie przetworzonym lub stworzonym obrazem świata, przy użyciu artystycznych środków wyrazu,
  - ❖ **potrzebę wzorów zachowań** - poszukiwanie w literaturze operatywnych rozwiązań własnych problemów życiowych, które można by zastosować bezpośrednio lub po modyfikacji własnych zachowań,
  - ❖ **potrzebę tożsamości** - poszukiwanie zdarzeń, losów życiowych, postaw i poglądów identycznych lub przynajmniej podobnych do postaw odbiorcy,

Dobra literatura dziecięca powinna

- Uwzględniać potrzeby dzieci:
  - ❖ **potrzebę informacji o świecie zewnętrznym** (eksploracyjna)
    - dążenie do poznania tego, co wykracza poza obręb bezpośredniego horyzontu poznawczego dziecka,
  - ❖ **potrzebę kompensacji** - rozładowanie napięć życia realnego przez pewną formę ucieczki w świat urojony, fikcji,
  - ❖ **potrzebę rozrywki** - przez humor zawarty w utworze lub innego rodzaju stymulację (lęk, napięcie, groza),
  - ❖ **potrzebę akceptacji społecznej** - poszukiwanie i odczuwanie więzi z innymi poprzez wspólne doznania wywołane utworem literackim.

Dobra literatura dziecięca powinna

- Posiadać wartości:
  - ❖ **wychowawcze** - polegają na związku jego myśli przewodniej, postępowania bohaterów, z naszymi zamierzeniami i celami pedagogicznymi.
  - ❖ **dydaktyczne** - związane z rozbudzeniem zainteresowań poznawczych, dostarczeniem wiadomości o sprawach nieznanym z codziennego życia.
  - ❖ **artystyczne** - związane z zastosowaniem takich środków stylistycznych i językowych, które są odpowiednie do treści i powodują wyrazistość przedstawionego obrazu.

Sposoby przekazywania dzieciom utworów literackich

1. Oglądanie ilustracji w określonym celu, *np. Jak myślisz, kto może być bohaterem książki? Opowiedz przygody bohatera na podstawie ilustracji.*
2. Działanie plastyczne - odzwierciedlenie akcji utworu na podstawie ilustracji (kilku obrazków).
3. Opowiadanie, względnie odczytywanie fragmentu utworu, *np. wybranej sceny czy interesującego urywka.* Dzieci zainteresowane nim zawsze pragną dowiedzieć się czegoś więcej o poznanych bohaterach i chcą śledzić dalsze ich losy.
4. Zapoznanie z postacią bohatera, *np. Franklinem (pacynką), Basią (laleczką ubraną zgodnie z ilustracją),* aby następnie dzieci odnalazły postaci w książce jako dobrych znajomych.

Sposoby przekazywania dzieciom utworów literackich

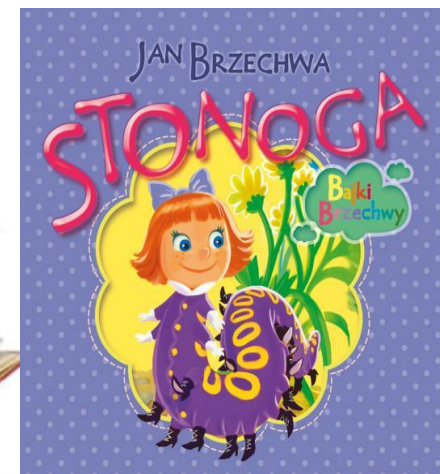
5. Odwoływanie się do atrakcyjności, niespodzianki (dzieci przebrane za bohaterów literackich zjawiają się w przedszkolu przynosząc pozostałym dzieciom książkę o nich samych).
6. Wykorzystanie teatrzyku kukiełkowego i na jego scenie przedstawienie głównych bohaterów.
7. Wykorzystanie projekcji filmowej.
8. Uzupełnianie treści akcji przez twórczość ekspresyjną dzieci (inscenizacja, rysunek, teatrzyk kukiełkowy).
9. Zakładanie albumu znanych książek.
10. Uczestnictwo dzieci w tzw. „spotkaniach z baśnią”.
11. Wspólne zakładanie bibliotek grupowych.
12. Współpraca z biblioteką publiczną - zaznajomienie z pracą bibliotekarza.

Podstawowe zadania ilustracji

- pomoc w głębszym przeżywaniu dzieła literackiego;
- wprowadzanie dziecka w świat sztuki - ilustracja książkowa jest pierwszym szczeblem edukacji plastycznej;
- rozwijanie dyspozycji psychicznych: spostrzegania, wyobraźni, myślenia;
- wzbogacanie przeżyć uczuciowych;
- rozszerzanie wiedzy o świecie;
- rozbudzanie zainteresowań;
- pomaganie dziecku w tworzeniu wyobrażeń i ich utrwalaniu;
- rozwijanie fantazji i świata marzeń.

Cechy ilustracji przyciągające uwagę i zainteresowanie dziecka

- wyrazistość obrazu;
- kolor;
- temat nawiązujący do zainteresowań, zasobu wiadomości i poziomu intelektualnego odbiorcy;
- wartości uczuciowe jakimi obraz jest nasycony;
- ekspresja mimiczna przedstawianych w ilustracjach postaci;
- humor;
- czytelność i atrakcyjność ilustracji (dla dzieci małych niewielka liczba elementów, dla starszych bogactwo treści i interesujące szczegóły);
- zgodność z realiami tekstu;
- zgodność z wymaganiami „estetyki dziecięcej”.

Ilustracja

„Czym jest więc ilustracja w książce dla dziecka?

Uczy je i informuje, kształci estetycznie i uczuciowo oraz ...

po prostu bawi. Dobrze więc kiedy ilustracja ma ten spontaniczny,

naturalny, czasem wręcz naiwny błysk, kiedy - mówiąc językiem

poezji - „śpiewa jak ptak”

(Iwanicka K., Wpływ Warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych na kształtowanie się polskiej szkoły ilustracji”).

- Pracując z ilustracją należy pamiętać o uwarunkowaniach związanych z rozwojem ciekawości poznawczej dzieci, a w szczególności rozwojem mowy i myślenia.

Czytelnik w wieku przedszkolnym

„Człowiek nie rodzi się czytelnikiem. Staje się nim dopiero na skutek wrastania w konkretną kulturę.”

/Joanna Papuzińska/

- We wczesnym okresie życia dziecko nie przejawia samoistnych potrzeb czytelniczych.

Kontakt dziecka z książką
opiera się na głośnym
czytaniu lub recytowaniu
treści lektury przez
dorosłych

Samoistna potrzeba
czytelnictwa pojawi się
znacznie później

- Małe dziecko z reguły traktuje książkę jako przedmiot stwarzający pewne możliwości manipulacyjne.
- Stopniowo zaczyna interesować się obrazkami, wodzi po nich palcem, nazywa przedmioty.
- W wieku przedszkolnym rośnie stopniowo rola tekstu, coraz ważniejsza staje się treść utworu, postacie bohaterów, ich losy, konflikty, przygody, szczęśliwe zakończenia.
- ❖ Wiąże się to z poszerzeniem samego zakresu tematycznego i formalnego książki ale także z obudowaniem samego aktu lektury szeregiem atrakcyjnych działań z kręgu zabawy i przygody, wyzwających pozytywne skojarzenia i chęć kontynuowania kontaktu z książką.

W grupie przedszkolnej następuje zmiana warunków procesu inicjacji czytelniczej

Książki stają się własnością całej grupy.

Nauczyciel przekazuje utwory literackie grupie dzieci

Kącik książki

Organizacja „Kącika książki”:

- prawidłowe oświetlenie,
- izolacja od miejsc przeznaczonych na zabawę,
- czasowa wymiana książek i właściwy ich dobór,
- wprowadzanie akcentów zaciekawiających.

Biblioteka

Biblioteka - to doskonałe miejsce na rozwijanie zainteresowań czytelniczych dzieci poprzez:

- zajęcia biblioteczne,
- spotkania z twórcami,
- konkursy,
- zajęcia plastyczne, itp.

Biblioteki szkolne i osiedlowe posiadają zbiory literatury dla dzieci

Jak aktywizować działalność dzieci za pomocą książek z „kącika” czy „biblioteczki”?

- każdorazową zmianę książek przeznaczonych do oglądania dokonywać przy współudziale dzieci;
- pozwolić dzieciom decydować jakie książki znajdą się w danym okresie na półce, pytać o uzasadnienie wyboru;
- oceniać okresowo stan książek z udziałem dzieci i zachęcać je do udziału w ich naprawianiu;
- wspólnie z nauczycielką wybierać „książkę tygodnia,” która będzie aktywizowała działalność dzieci;
- stworzyć możliwość różnorodnego działania w nawiązaniu do treści;
- wykorzystać książkę do kontaktów indywidualnych z dzieckiem;
- wykorzystać książkę do zainteresowania dzieci słowem drukowanym i pisanym (np. wyszukiwanie tych samych wyrazów w dwu jednakowych egzemplarzach książki);

Jak aktywizować działalność dzieci za pomocą książek z „kącika” czy „biblioteczki”?

- wypożyczać dzieciom książki do domu po uprzednim opracowaniu regulaminu i zaakceptowaniu go przez dzieci i rodziców;
- zorganizować wycieczkę do biblioteki dziecięcej;
- organizować zabawę „w bibliotekę”;
- przekazywać dzieciom informacje o pisarzach;
- zwrócić uwagę na ilustracje w książkach i nazwiska wybitnych grafików;
- współpracować z rodzicami (zajęcia otwarte ukazujące różne sposoby pracy z tekstem literackim, wypożyczanie książek do domu, porady nauczyciela np. jak zorganizować biblioteczkę w domu);

Zalety głośnego czytania

- Buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem;
- Tworzy skojarzenie czytania z przyjemnością i poczuciem bezpieczeństwa;
- Niezwykle stymuluje rozwój mózgu;
- Dostarcza wiedzy ogólnej, wzbogaca słownictwo;
- Rozbudza zainteresowania, rozwija wyobraźnię;
- Stymuluje rozwój emocjonalny, rozwija wrażliwość i empatię;
- Uczy wartości moralnych, wpływa na zmianę negatywnych postaw na pozytywne;

Zalety głośnego czytania

- Buduje samouznanie – dziecko czuje się ważne, kochane;
- Ułatwia samodzielne czytanie, daje podwaliny pod sukces w mówieniu i pisaniu;
- Chroni przed uzależnieniem od telewizji i absorbowaniem z niej antywartości;
- Uczy nieagresywnych sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów;
- Kształtuje nawyk czytania przez całe życie;
- Jest najlepszą inwestycją w pomyślną przyszłość dziecka.

Zasady, o których warto, pamiętać przy głośnym czytaniu

- przeczytać wcześniej lekturę aby samemu się zorientować o co w niej chodzi / wówczas można ją lepiej zaprezentować/ ważny jest oddech, artykulacja, tempo, modulacja głosu;
- przed rozpoczęciem czytania albo po zakończeniu należy powiedzieć kilka słów o książce , podać jej autora i tytuł, powiedzieć na co warto zwrócić uwagę;
- jeżeli książka jest z obrazkami to trzeba ją trzymać tak , aby wszyscy mogli widzieć ilustracje;

- należy wyjaśniać niezrozumiałe wyrazy,
- można zadawać pytania – np.: *jak myślicie co będzie dalej?*”
- starać się zmieniać głos przy czytaniu różnych ról;
- rzadko przerywać czytanie, aby dzieci nie straciły wątku;
- jeśli w tekście występują powtarzające się wyrazy lub refren, to warto zachęcić dzieci do ich powtarzania , wtedy biorą one bardziej aktywny udział;
- dłuższy tekst należy podzielić na odcinki.

Programy promujące czytelnictwo

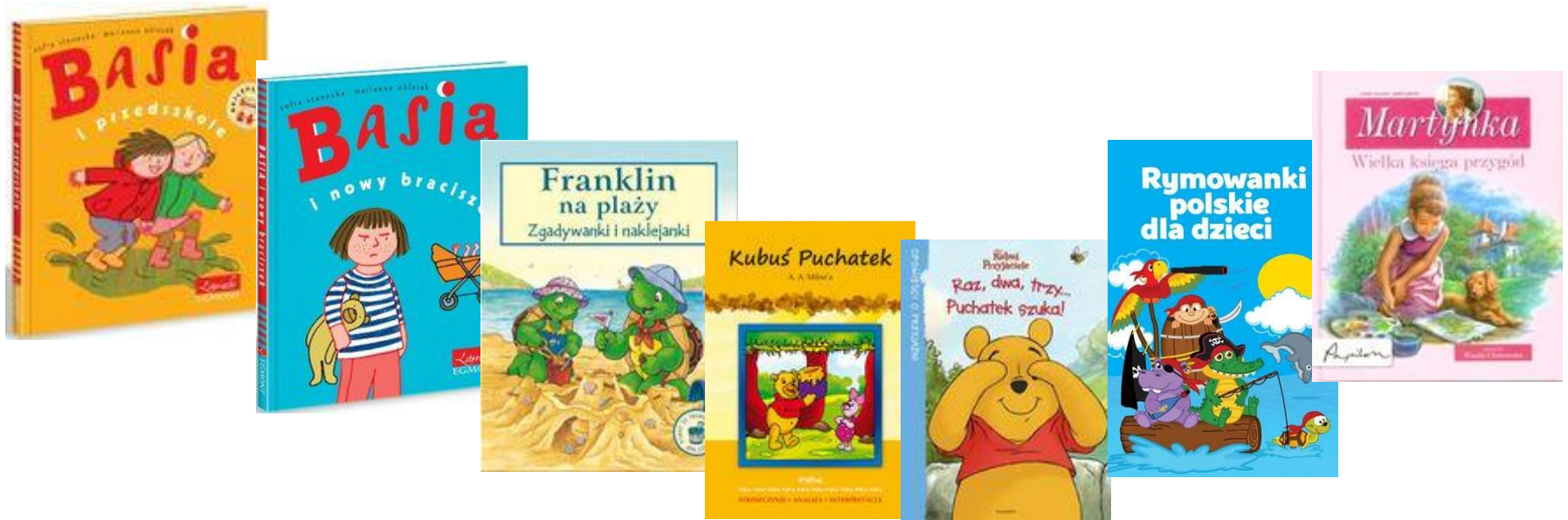
www.youtube.com/watch?v=Nj1uTp4OPv4

- Fundacja ABCXXI – „Cała Polska czyta dzieciom”.
- Programy promujące czytanie: „Czytające szkoły” i „Czytające przedszkola”
- Program MEN „Książki naszych marzeń”
- Kampania biblioteki Wolne Lektury

Wybór lektury

- Wśród wielu książek - dobrych i słabych , pasjonujących i nieciekawych , należy dokonać wyboru książki w sposób świadomy, celowy i przemyślany.

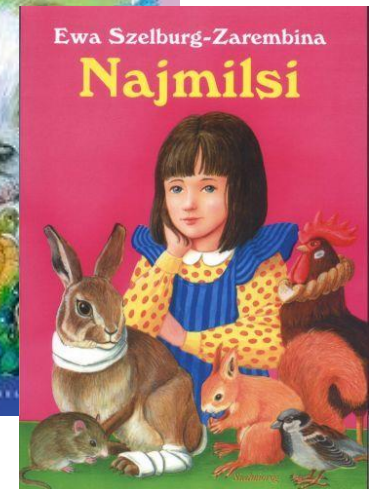
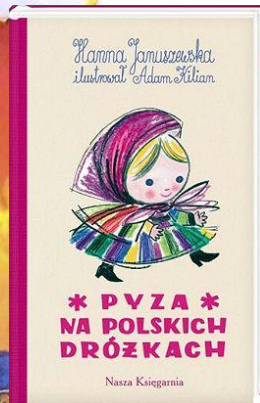
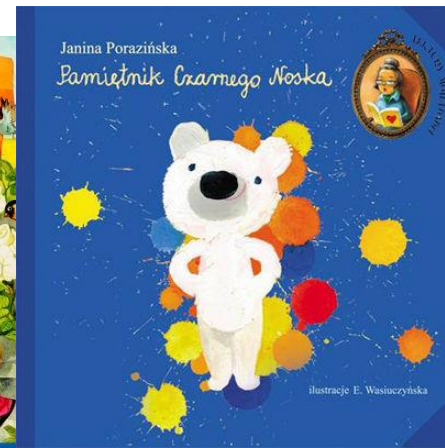
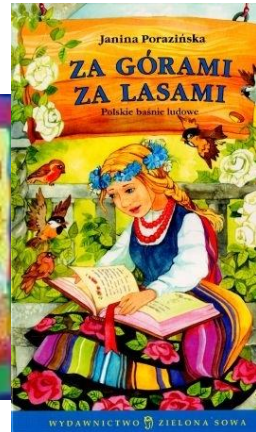
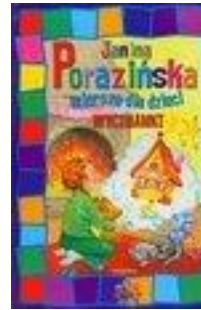
Polecamy...

- Bogaty wybór literatury dla dzieci przedstawia Grażyna Lewandowicz – Nosal w książce „*Od czterech do sześciu. Książki dla przedszkolaka*”, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2012.
  - ❖ **Klasyka literatury dziecięcej**
  - ❖ **Klasyka obca**
  - ❖ **Baśnie i legendy**
  - ❖ **Poezja**

Klasyka literatury dziecięcej

1. *Poczytaj mi mamo*. Księga pierwsza . Nasza księgarnia , Warszawa 2010.
2. Janina Porazińska, *Wycinanki. Wiersze dla dzieci*, Agencja Librone, Warszawa 2010, seria „Klasyka poezji”.
3. Janina Porazińska, *Za górami za lasami .Polskie baśnie ludowe*, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2006.
4. Janina Porazińska, *Pamiętnik Czarnego Noska*, Wydawnictwo Book House, Warszawa 2009.
5. Hanna Januszewska, *Kopciuszek*, Siedmiogród, Wrocław 2011.
6. Hanna Januszewska, *Pyza na polskich drózkach*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2006 cz. 1; Warszawa 2007 cz.2.
7. Ewa Szelburg- Zarembina, *Idzie niebo ciemną nocą*, Siedmiogród , Wrocław 2012.
8. Ewa Szelburg- Zarembina, *Najmilsi*, Siedmiogród, Wrocław 2008.

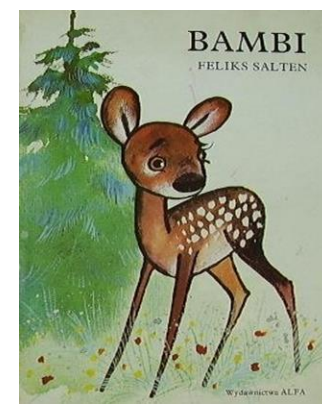
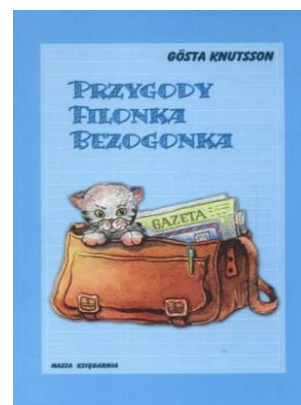
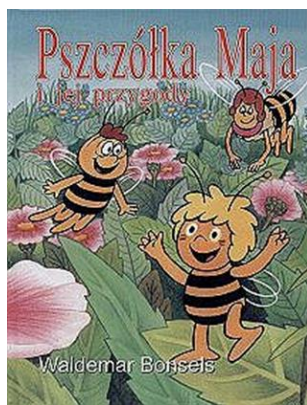
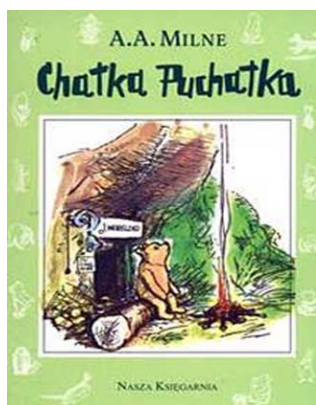
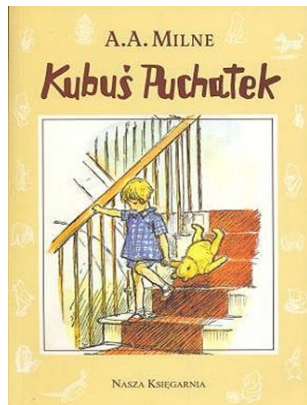

Klasyka literatury dziecięcej

9. Ewa Szelburg- Zarembina, *Wesołe historie*, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2009.
10. Zofia Rogoszówna, *Dzieci pana majstra*, Gebethner i Ska, Warszawa 1990.
11. Kornel Makuszyński, *120 przygód Koziółka Matołka*, G&P, Poznań 2011.
12. Kornel Makuszyński, *Awantury i wybryki małej małpki Fiki- Miki*, G&P, Poznań 2012.
13. Helena Bechlerowa, *Dom pod kasztanami*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1989.
14. *Helena Bechlerowa, Zajęczek z rozbitego lusterka*, Book House, Warszawa 2009.
15. Julia Duszyńska, *Cudaczek Wyśmiewaczek*, Siedmiogród, Wrocław 2009.
16. Maria Kownacka, *Dzieci z Leszczynowej Górki*, G&P, Poznań 2011
17. Maria Kownacka, *Kajtkowe przygody*, G&P, Poznań 1995
18. Wanda Chotomska, *30 lutego*, Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2007.
19. Wanda Chotomska, *Wanda Chotomska dzieciom*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2011

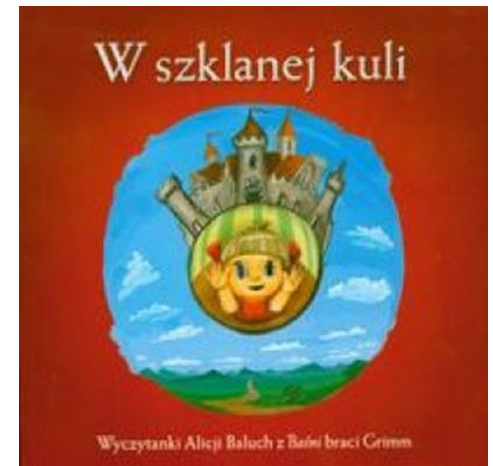
Klasyka Obca

1. Alan A. Milne, *Kubuś Puchatek*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2010.
2. Alan A. Milne, *Chatka Puchatka*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2010.
3. Waldemar Bonsels, *Pszczółka Maja i jej przygody*, Wydawnictwo Grafag, Warszawa 1998.
4. Gösta Knutsson, *Przygody Filonka Bezogonka*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2011.
5. Feliks Salten, *Bambi: opowieść leśna*, Wydawnictwo „Alfa”, Warszawa 1991.

Baśnie i legendy

- Seria „*Niebaśnie*” (aut. Joanna Olech - oprawa graficzna – Grażyna Lange) parafrazy znanych motywów baśniowych, opowiedzianych zupełnie na nowo przez współczesnych autorów (*Czerwony Kapturek*, *Jaś i Małgosia*, *Kopciuszek*).
- Alicja Baluch „*W szklanej kuli*” przedstawia nowe spojrzenie na baśnie braci Grimm.
- ❖ to 12 wyczytanek czyli jak pisze autorka „to takie współczesne opowiadki, w których dziecięcy bohaterowie starają się poznać i zrozumieć świat”.

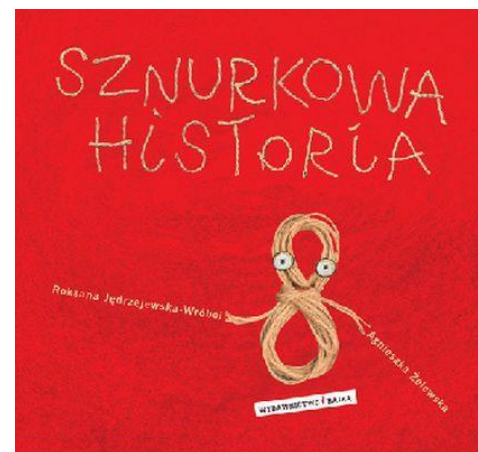
Baśnie i legendy

- Zofia Beszczyńska: „*Bajki o rzeczach i nierzeczach*”- są to historie o włóczyce, która nie chciała być swetrem, o drzewie, o kotach, o mamie czarownicy.
- Roksana Jędrzejewska – Wróbel „*Siedmiu wspaniałych i sześć innych, nie całkiem nieznanymi historiami*”, to historie będące z jednej strony parafrazami znanych baśni i punktem wyjścia do wielu rozmów na temat dziecięcych problemów i postrzegania świata.

Baśnie i legendy

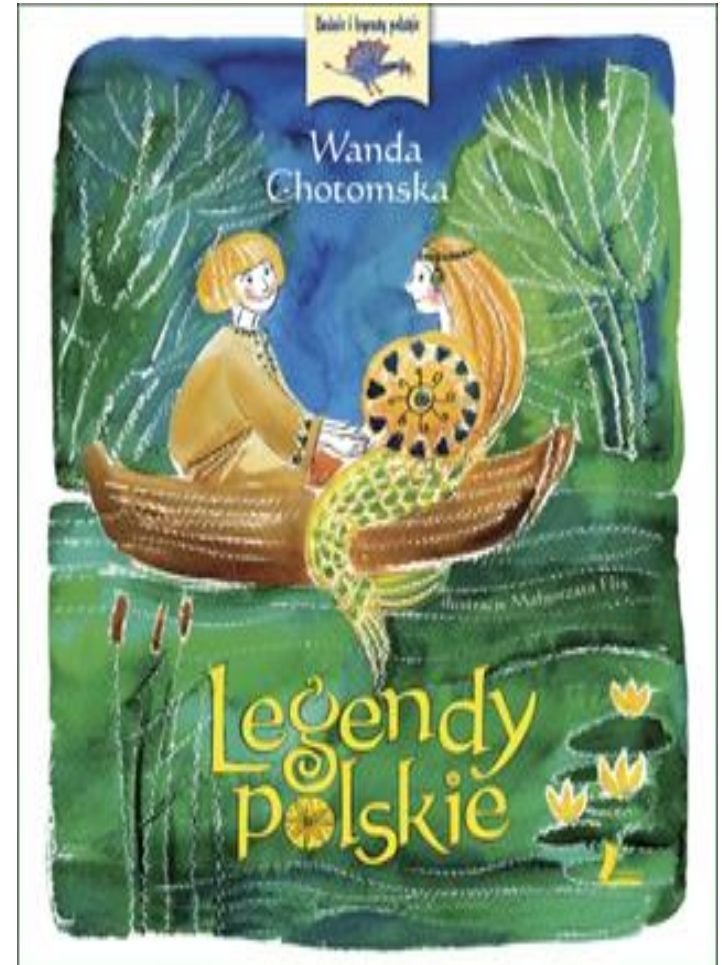
- Grzegorz Kasdepke; „*Dziwne przypadki bajkopisarza*”- to zbiór trzynastu zabawnych historyjek z morałem: o marchewce, która była zarozumiąta , o przebiegłym wilku itp. (opowiadania drukowane w „Świerszczyku”).
- Roksana Jędrzejewska – Wróbel „*Sznurkowa historia*” niesie przesłanie , że życie to przygoda , na którą składa się wiele chwil tych dobrych i tych złych.

Legendy

„Legendy są to takie pączki w sztafecie pokoleń. Starsi przekazują je młodszym, żeby nie zaginęła pamięć o tym, co kiedyś było, co się dawno, dawno temu zdarzyło. I oczywiście każdy opowiada je po swojemu – coś od siebie doda, zmieni. Bo najcenniejszym skarbem każdego narodu jest jego tradycja.”

Wanda Chotomska

Poezja

- Poezja to dość trudny gatunek dla małych odbiorców. W przedszkolu dzieci często obcują z wierszem, ale jest to głównie poezja użytkowa związana z porami roku, świętami, wydarzeniami przedszkolnymi i innymi okolicznościami.
- Warto zatem sięgać po wiersze Kazimiery Iłłakowiczówny zebrane w tomiku *„Chodzi, chodzi baj po ścianie...”*, Joanny Papuzińskiej *„Opowieść”*; *„Rozwesołki”*; *„Król na wagarach”*; *„Kapelusze”*. Niewątpliwie królową dziecięcej poezji wieku przedszkolnego pozostaje Dorota Gellner.

Podsumowanie

- ❖ Zadaniem nauczycieli i rodziców jest umożliwienie dzieciom poznania wielu różnych utworów, tak aby mogły gromadzić różne doświadczenia literackie oraz doświadczenia z ilustracją.
- ❖ Przy wyborze lektury dla przedszkolaka należy pamiętać, aby uwzględnić potrzeby dzieci, ich zainteresowania, możliwości intelektualne i rozwój emocjonalny.
- ❖ Kontakt dziecka z książką zapoczątkowany przez rodziców, a kontynuowany i rozwijany zarówno w rodzinie jak i w przedszkolu pozwoli ukształtować przyszłego czytelnika na świadomego odbiorcę kultury literackiej, potrafiącego określić swoje zainteresowania i upodobania czytelnicze, sięgającego po lekturę często i chętnie.

Bibliografia

1. Baluch A. *Czyta , nie czyta...*Kraków 1998.Molicka M. *Biblioterapia i bajkoterapia*. Poznań 2011.
2. Lewandowicz-Nosal G. *Biblioteki dla dzieci wczoraj i dziś”*. Warszawa 2008.
3. Lewandowicz-Nosal G. *Od czterech do sześciu. Książki dla przedszkolaka*. Warszawa 2012.
4. Papuzińska J. *Inicjacje literackie*. Warszawa 1988.
5. Papuzińska J. *Książki, dzieci, biblioteka*. Warszawa 1992.
6. Ratyńska H. *Literatura dziecięca w pracy przedszkola*, Warszawa 1991

Konsultacje

- **Teresa Motyl** – doradca metodyczny SODMiDN
Przedszkole Samorządowe Nr 26 w Kielcach, ul. Piekoszowska 42
Dyżur: czwartek - godz. 14.00 – 15.00
Tel. 500-277-431, teresamotyl@o2.pl

- **Krystyna Stępień** – nauczyciel konsultant ŚCDN
Dyżur: poniedziałek – piątek – godz. 9.00 – 15.00
Tel. 41 362 45 48 wew. 122, krystyna.stepien@scdn.pl

Dziękujemy za uwagę

**OPRACOWANIE:
TERESA MOTYL, KRYSZYNA STĘPIEŃ**